

Digitale expositie over 200 jaar geneesmiddelreclames

Verken, verdiep en verbreed kennis over geneesmiddelreclames

PW14 - 09-04-2021 | door Toine Pieters

Het virtuele Nationaal Farmaceutisch Museum heeft een nieuwe tentoonstelling: Geneesmiddel in Beeld. De expositie biedt een historische reis door de wereld van geneesmiddelreclames, van muurkranten in de achttiende eeuw tot en met de nieuwe media van de 21ste eeuw. Ontdek op de computer, tablet of smartphone hoe de vorm, inhoud en functie van geneesmiddelreclames door de jaren heen zijn veranderd.

Geneesmiddelreclames hebben de afgelopen decennia grote ontwikkelingen doorgemaakt. De digitale tentoonstelling in het Nationaal Farmaceutisch Museum over geneesmiddelreclames geeft deze veranderingen weer. De expositie is opgebouwd uit de onderdelen verkennen, verdiepen en verbreden.

Expositie in vogelvlucht

De expositie start bij de verkenning. Hier is te zien dat het adverteren ooit door apothekers en andere geneesmiddelproducenten begon met krantenadvertenties voor de nieuwste geneesmiddelen. Door de tijd heen professionaliseren de geneesmiddelreclamemakers en gaat de farmaceutische industrie steeds meer geld besteden aan reclame. Hierbij verschuift begin twintigste eeuw de focus van consumentenreclame naar reclame gericht op apothekers en artsen. Ieder decennium wordt uitgelicht met de meest in het oog springende reclames en nieuwe geneesmiddelen.

Uit het verdiepende onderdeel van de expositie blijkt aan de hand van vijftig jaar psychofarmacareclames dat reclamebeelden onlosmakelijk zijn verbonden met tijdsbeelden. Zo is in de opbouw in de jaren vijftig het hoge tempo van het moderne leven een belangrijk thema. De jaren zestig zijn vol van beloftes en technologische vernieuwing.

Daarnaast is het opvallend dat vrouwen in de periode 1950-2000 tweemaal zo vaak worden afgebeeld in psychofarmacareclames als mannen. Dit lijkt verband te houden met de kennis dat kalmeringsmiddelen en antidepressiva gemiddeld tweemaal zoveel worden voorgeschreven aan vrouwen. Ook sluit dit aan op de waarneming dat huisartsen en

psychiaters twee- tot driemaal zo vaak de diagnose depressie stellen bij vrouwen als bij mannen.

Het laatste deel van de tentoonstelling laat productreclames zien met een verrassend verleden in geneeskunde en farmacie. Het gaat om producten uit het dagelijks leven die niet meer worden geassocieerd met een geneesmiddel maar met een voedingsmiddel, supplement of dopingmiddel. Opvallende voorbeelden zijn Liga, Becel en het anabool steroïde nandrolon.

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld. <i>Afdeling voor Pharmaceutische Producten.</i>		
Trional zeker werkend Hypnoticum. Dosis: aanvangende met 1,5 gr. bij verder gebruik 1 gr. steeds met warme vloeistof (Melk) in te nemen.	 Heroin voortreffelijk Sedativum. Ind.: Bronchitis, Pharyngitis, Laryngitis, Hoesten der Phthisiker, Asthma bronchiale. Heroin hydrochlorie, spoedig oplosbaar in water, zeer geschikt ter aanwending in druppel- en vermenigingsvorm. Verrangt Morphine bij operaties. Dosis bij inwendige toediening: Volw.: 0,003-0,005 gr. 3-4 daags. (Dosis dagelijks 0,03 gr.) Kinderen 0,003-0,005 gr. 3-4 maal daags. Dosis voor subcut. inspuiting: 0,003-0,005-0,001 gr.	Europhen Bijzondere Indicaties: Ulcus molle, Papul. mad. Vervangt Jodoform in de kleine Chirurgie. Aanw.: enkel of vermengd met Acid. boric. pulv. a. p; als zalf 50/5-10/9.
Ijzer-Somatose (Ferro-Somatose) Voor de behandeling van Chlorose en Anaemie. Bevat het ijzer in organische verbinding en gemakkelijk resorbearbare vorm. Somatose, gemakkelijk oplosbaar, celust-opwekkend, niet stoppend.	Meik-Somatose bevat 50% Tannein in organische verbinding. Ind.: Dyspepsie, Neurasthenie, Anaemie, Tuberculose, Typhus, Rachitis. Dos.: v. volwassenen 5-15 gr. dag. „ kinderen 3-10 „ „	
<i>Vertegenwoordiger voor Nederland:</i> HERMAN J. ROZENDAAL, Amst. Weteringschans 41.		

Verzameladvertentie Bayer in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, mei 1900.

Oorsprong tentoonstelling

De geneesmiddelreclamecollectie van de KNMP vormt de basis van de tentoonstelling in het Nationaal Farmaceutisch Museum. Van verguisde geheimmiddelen tot wetenschappelijk geprezen spécialités en bekende merkgeneesmiddelen, van alles zijn wel reclames bewaard gebleven.

Als reactie op het snel groeiend aantal nieuwe geneesmiddelen is de Documentatiedienst van de KNMP in de jaren vijftig opgericht. De KNMP verzamelde en ordende alle beschikbare informatie over geneesmiddelen, inclusief geneesmiddelreclames. Deze informatie is vervolgens samengevat in geneesmiddelteksten en later gebundeld in het *Informatorium Medicamentorum*, het boek dat apothekers toen al gebruikten om geneesmiddelen veilig en doelmatig uit te geven.

In het boek *Geneesmiddel in Beeld*, dat alle leden van de KNMP cadeau kregen ter ere van het 175-jarig bestaan van de vereniging in 2018, werd een klein deel van de geneesmiddelreclames uit de periode 1950-1990 voor het eerst openbaar gemaakt. Deze gelijknamige virtuele tentoonstelling geeft een unieke kijk in meer dan tweehonderd jaar geschiedenis van geneesmiddelreclames.

“Je leert over verschillende soorten geneesmiddelen door de tijd heen, over de veranderende vormgeving en de verrassende verhalen die achter de reclames schuilgaan”, stelt Rimke van der Bij, verantwoordelijke voor de vormgeving van de tentoonstelling.

Bezoek het NFM op nationaalfarmaceutischmuseum.nl.

BECEL DIETVET WORDT NU

BECEL

DIETMARGARINE

Bece! diete!margarine:
Voor verlaging van het serum-
cholesterolgehalte.
Bevat 50-55% poly-onverzadigde
vetzuren (cis-cis linolzuur).
In blikverpakking à 250 gram.

Bece! diete!margarine -
een van den Bergh en Jungens
produkt - ontwikkeld in
samenwerking met
Unilever Research Laboratories.

BECEL 1963

Bece!-reclame in het *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, augustus 1963.